

ÅRSRAPPORT

AAGE V. JENSEN NATURFOND

2015

**AAGE V. JENSEN
NATURFOND**

AAGE V. JENSEN NATURFOND

CVR-NR. 30 20 55 96

ÅRSRAPPORT 2015

INDHOLD

OM AAGE V. JENSEN NATURFOND

- 04 Fondsoplysninger
- 05 Forord
- 06 Manden bag Fonden
- 07 2015 - Et tilbageblik
- 08 Tidslinje over ejendoms køb
- 09 Fondens formål, mission og vision
- 10 Nytænkning og samarbejde
- 11 Vores værdier

PÅTEGNINGER

- 12 Ledelsespåtegning
- 13 Den uafhængige revisors erklæringer

LEDELSESBERETNING 2015

- 14 Årets projekter
- 16 - Nye tiltag i naturområderne
- 17 - Status for Svampeatlas 2.0
- 18 - Formidling på Gyldensteen Strand
- 19 - Projekt Kongeørn
- 20 Status for naturfondens ejendomme
- 24 Benyttelse
- 25 Økonomisk udvikling
- 26 Bestyrelsen
- 28 Redegørelse for god fondsledelse
- 31 Redegørelse for uddelingspolitik

ÅRSREGNSKAB 1. JANUAR - 31. DECEMBER 2015

- 32 Resultatopgørelse
- 34 Balance
- 35 Anvendt regnskabspraksis
- 38 Noter

FONDSOPLYSNINGER

FONDEN

Aage V. Jensen Naturfond
Kampmannsgade 1, 6.
1604 København V

Telefon: 33 13 21 45
Telefax: 33 93 90 30
E-mail: natur@avjf.dk
CVR-nr.: 30 20 55 96
Stiftet: 29. december 2006
Hjemsted: København
Regnskabsår: 1. januar - 31. december

DIREKTION

Direktør Anders Skov

BESTYRELSE

Advokat Leif Skov, formand
Direktør, fhv. industriminister Nils Wilhjelmsen, næstformand
Professor Katherine Richardson Christensen
Advokat Sys Røvsing
Professor Bent Aaby

REVISION

Statsautoriseret revisor Jens Haugbyrd
BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab

PENGEINSTITUT

Danske Bank

HJEMMESIDE

www.avjf.dk

FORORD

2015 har været et begivenhedsrigt år for Naturfonden. Hvis man tager udgangspunkt i medierne, er følgende historier mest omtalt:

- Udsætning af 5 unge elge i november ved Lille Vildmose.
- Miraklet ved Filsø - fundene af de mange nye arter af vandsplanter i Filsø, som gør søen til den mest artsrige i Danmark – kun tre somre efter etableringen!
- Gyldensteen Strand ved Bogense, som i løbet af hele året trak mange positive historier, hvor skolestuen kom i gang, og hvor Dæmningsmindetårnet blev indviet.
- Indvielser af bro for gående og cyklende over Gudenåen ved Randers samt over Vilsted Sø
- Vejlernes indvielse af områdets 7. fugletårn, Østerildtårnet, samt indvielsen af udsigtsplatformen ved Mågerodde med Karby bylav på Mors.

Værdien af naturområderne og de mange muligheder for særlige oplevelser tiltrækker rigtig mange besøgende. Det tiltrækker også frivillige, som vil ofre tid og kræfter i deres fritid på at forbedre forholdene for naturen og de besøgende. Der bruges oceaner af timer på fugletællinger, og de mange guidede ture giver de besøgende indsigt og forståelse for vores naturområder og arbejdet, der lægges i det. Men også mere specifikke frivillige aktiviteter finder sted, som blandt andet

- ved Kåsegård på Bornholm, hvor frivillige fjerner ørnebregne på klippeløkker for at beskytte sjældne orkideer,
- i Vejlerne og Ølundgård, hvor yngleøer bliver slået med godt resultat for de ynglende fugle,
- i Vaserne, hvor høslætslavet skaber artsrige skovenge og fjerner bjørneklo,
- på Bjerget, hvor aktivitetsgruppen skaber nye vandrestier og fjerner bjørneklo,
- i Vildmosen, hvor folk deltager med fjernelse af opvækst af buske og træer på højmosepartier,
- På Gyldensteen Strand, hvor man plejer rigkær og underholder besøgende i sommerweekender med Åbent Hus i Tærskeladen.

I Naturfonden er vi taknemmelige og ikke mindst glade og stolte over den store frivillige opbakning – vores områder ville ikke være det samme uden denne hjælp.

Anders Skov

Direktør Aage V. Jensen Naturfond

MANDEN BAG FONDEN

Aage Villiam Jensen blev født den 17. november 1911 nær landsbyen Vokslev ved Nibe. Forældrene drev et husmandssted i området Frenstrup Nihøje, lidt sydøst for Vokslev. Som 8-årig flyttede han med familien til Aalborg, hvor han senere blev lærling hos en tømrmester.

Som udlært tømrsersvend drog han på valsen som naver og arbejdede blandt andet i Tyskland, Italien og Schweiz. I de schweiziske alper blev han så begejstret for naturen i en ualmindelig smuk dal ved Rhone-floden, at han aldrig glemte den og i mange år drømte om at vende tilbage.

Efter hjemkomsten til Danmark i midten af 1930'erne begyndte han som tømrmester at bygge mindre huse i København. Uden at gøre den store stads af sin person blev han i løbet af 1960'erne en af Danmarks førende bygherrer ved opførelsen af Hotel Hvide Hus-kæden og mange kontor- og boligejendomme landet over.

Da han i 1969 trak sig ud af sit firmas daglige virke, flyttede han til den naturskønne dal i Schweiz, som han huskede fra sin ungdom. Mens han vandrede i bjergene, bestemte han, at en del af den opbyggede formue skulle gives til velgørende formål, især naturbeskyttelse og naturoplysning.

Han var hele livet en tilbageholdende og meget beskednen mand, og indtil sin død gav han en række anonyme gaver. For at sikre arbejdet for naturens bevarelse og de vilde dyrs beskyttelse, oprettede han Aage V. Jensens Fonde, og overlod bestyrelsen efter sin død i 1986 at udføre og udvikle formålet.

2015 - ET TILBAGEBLIK

JANUAR

BIODIVERSITETSSYMPOSIUM

Temaerne rettede fokus på planlægning, forvaltning, forståelse, inddragelse og forandring.

STIFTELSE AF DEN DANSKE NATURFOND

Vi har støttet fonden med 125 mio kr

FEBRUAR

SEMINAR FOR NATURRÅD OM NY STRATEGI

Fælles seminar for alle naturråd om udmøntning af den nye strategi

MARTS

INDVIELSE - DÆMNINGSMINDETÅRNET

Gyldensteen Strand

APRIL

INDVIELSE - NATURPARK VESTERHAVET

AVJNF havde fælles stand med DN ved Filsø

INDVIELSE - MÅGERODDE UDSIGTSPLATFORM

MAJ

FILSØ FØDEVAREFESTIVAL

JUNI

DELTAGELSE I FOLKEMØDE PÅ BORNHOLM

I samarbejde med WWF

VEJLERNES DAG

inkl. indvielse af Østerildtårnet

VILSTED SØ

Markering af den nye bro

JULI

OPDAG HAVET EVENT

Gyldensteen Strand - en del af det AVJNF støttede projekt 'Danskerne og Havet'

AUGUST

FÆLLES FIRMABESIGTIGELSE AF VEJLERNE

SEPTEMBER

HURRA FOR NATUREN

Event i Randers Regnskov - AVJNF var med til at fortælle om fonden og vores projekter

LIFE SEMINAR

3 dages seminar med nordiske partnere i Lille Vildmose

OKTOBER

WORKSHOP

Evidensbaseret Naturforvaltning

NOVEMBER

ELGE - LILLE VILDMOSE

Elgene ankommer til Lille Vildmose

WILHELMKONFERENCEN 2015

Politisk Naturforvaltning - Villighed og Virkelighed

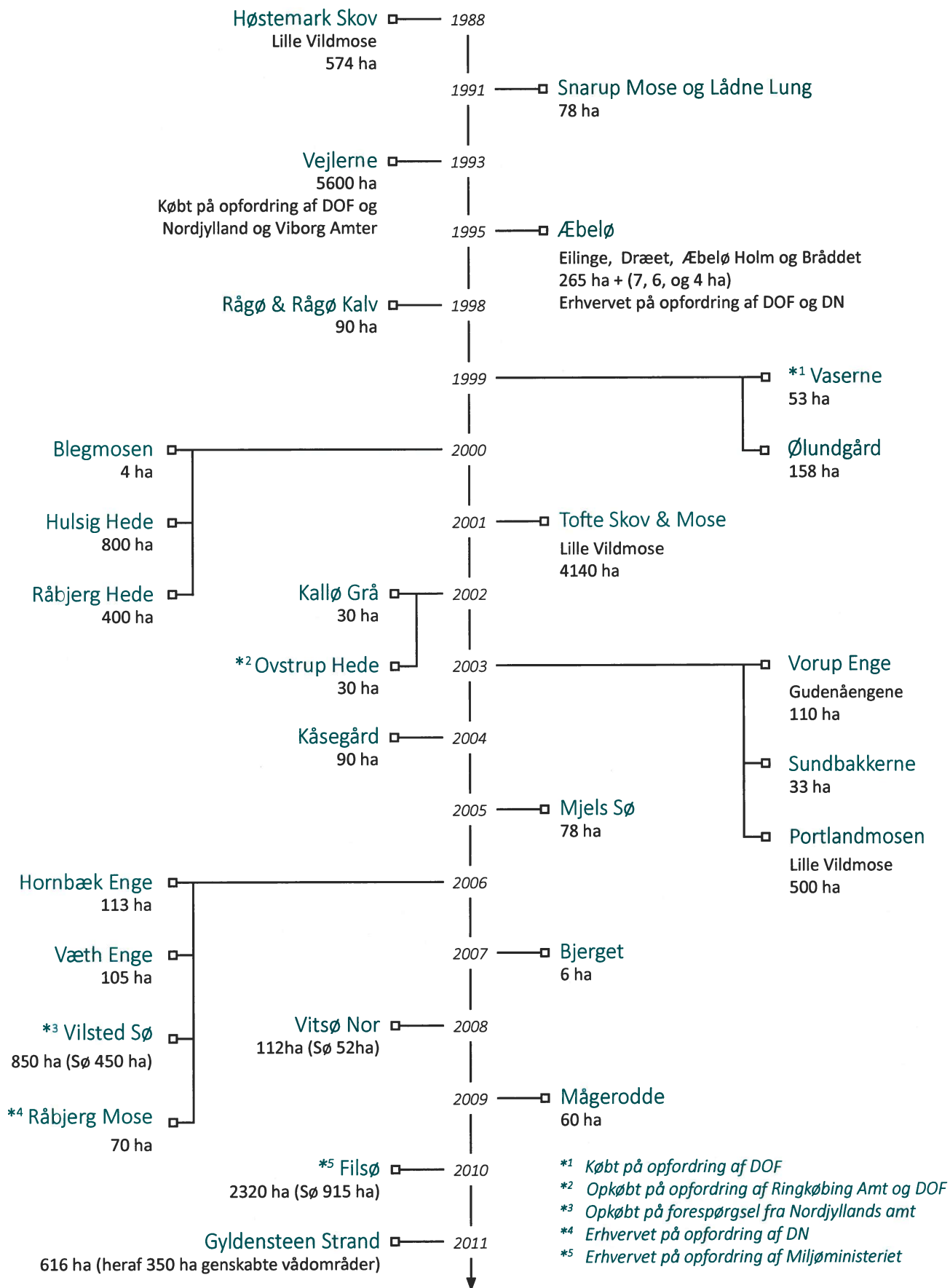

DECEMBER

UDGIVELSE ATLAS FLORA DANICA

TIDSLINJE FOR KØB AF EJENDOMME

FONDENS FORMÅL, MISSION OG VISION

NATURFONDENS FORMÅL

Aage V. Jensen Naturfonds vision og mission er kernen i Fondens virke og kan føres direkte tilbage til det formål, stifteren, tømrermester Aage V. Jensen, havde med Fonden, nemlig:

”At støtte naturens bevarelse og udvikling, samt de vilde dyrs beskyttelse”

- At erhverve, eje og drive naturarealer.
- At foretage og støtte genopretningsprojekter såvel i relation til de af Fonden ejede naturarealer som udenfor disse arealer.
- At yde støtte til forsknings- og formidlingsprojekter med tilknytning til bevarelsen og udviklingen af natur, samt de vilde dyrs beskyttelse.

Støtte til formålet kan ydes såvel i form af aktiviteter i Fondens eget regi som i form af kontante udlodninger, lån eller på lignende vis til modtagere udenfor Fonden.

Fonden støtter kun projekter i Danmark.

VISION, MISSION OG VÆRDIER

For at sikre den bedst mulige anvendelse af de midler, Fonden bevilger til naturbevarende formål, har bestyrelsen defineret Fondens strategier og arbejdsmetoder.

Ved vurdering, udvikling og evaluering af projekter benyttes eksterne eksperter, samarbejde med myndigheder, grønne organisationer og andre interessegrupper.

Fonden finder, det har stor betydning for naturbeskyttelsen, at befolkningen kommer ud i naturen og får forståelse for dens værdier.

Naturfondens vision

”At give alle i Danmark mulighed for at opleve en rig natur - i dag og i fremtiden”

Naturfondens mission

”At bevare, beskytte, udvikle og synliggøre danske naturværdier gennem samarbejde om vigtige naturprojekter”

NYTÆNKNING OG SAMARBEJDE

Danmark har stadig en rig natur med store værdier og er et velstående land, hvor forudsætningerne for at prioritere og passe på naturen er til stede. Det kræver dog mange ressourcer og betydelige økonomiske midler at bevare, beskytte og udvikle naturen.

Det ved vi i Aage V. Jensen Naturfond, hvor vi over en lang årrække har arbejdet for naturens sag og i dag er den største private besidder af naturarealer i Danmark.

Det offentlige har tidligere varetaget en meget stor del af naturforvaltningen i Danmark, men i de senere år er det blevet stadig vanskeligere at afsætte tilstrækkelige midler til dette område. Så selvom der i dag er mange, der arbejder for naturens sag og gør et stort arbejde, så må vi desværre konstatere, at naturotilstanden i Danmark er under pres. Derfor er der brug for, at alle gode kræfter arbejder sammen, hvis indsatsen for naturen skal nå et rimeligt niveau.

Vi vil bidrage til at skabe de rette rammer for, at både det offentlige, fonde, etablerede organisationer, virksomheder og private skal kunne byde ind med deres økonomiske eller arbejdsmæssige indsats. Vi har brug for en meget bredere indsats og et større engagement helt generelt, hvis vi skal beskytte og fremme Danmarks store naturrigdom.

Det er det, Aage V. Jensen Naturfond arbejder for, og vi tror på, at det kan lade sig gøre. Men det kræver, at der sker en modernisering af den måde, vi tænker forvaltning af naturen på i Danmark. Det kræver andre måder at arbejde sammen på og nye måder at gribe selve forvaltningen af naturen an på – det er nødvendigt at være nytænkende.

Denne modernisering ønsker Aage V. Jensen Naturfond at tage aktiv del i. Vi vil derfor søge at øge naturværdien på de arealer, som vi allerede ejer, vi vil også være med til at skabe stærke partnerskaber og nye samarbejdsformer, og vi vil endnu mere fokuseret støtte en række nyttige projekter, der forbedrer den danske naturotilstand og sætter naturen på dagsordenen. Samtidig vil vi bidrage til at aktivere alle de aktører, der har mulighed for at handle til fordel for naturen. Det overordnede mål er at give alle i Danmark mulighed for at opleve en rig natur – i dag og i fremtiden.

VÆRDIER

Med udgangspunkt i visionen og missionen for Aage V. Jensen Naturfond har vi en række værdier, som danner grundlaget for vores arbejde:

VI FORMIDLER

Vi mener, at formidling er vigtig for opnåelse af målene inden for alle vores indsatsområder. Indsatsen inden for formidling har høj prioritet, fordi vi mener, at kendskab til, indsigt i og forståelse for naturens rigdom er en forudsætning for, at naturværdier værdsættes.

VI VIL DEN RIGE NATUR

Vi prioriterer rig natur og ønsker at foretage en aktiv naturforvaltning for at sikre en bedre tilstand i naturen. Vi arbejder for biodiversitet og mangfoldighed, som er væsentlige for naturens overlevelse og balance.

VI BESKYTTER NATUREN OG SKABER BASIS FOR GODE NATUROPLEVELSER

Vi tilgodeser befolkningens nutidige og fremtidige ønsker om rige naturoplevelser, og vi er meget bevidste om at sikre den størst mulige tilgængelighed på vores naturarealer, så flest muligt kan få gode naturoplevelser. Vi ønsker også at der er plads til fri naturlig dynamik i naturen.

VI ER FORSKNINGSORIENTEREDE

Vi støtter og opfordrer til forskning på egne arealer samt andre former for projekter, som viser, hvordan naturindholdet kan forbedres. Vi ønsker vidensdeling og formidling af de opnåede resultater, og vi evaluerer vores projekter på basis af fakta.

VI VIL DIALOG OG KOMMUNIKATION

Vi søger åbenhed og dialog. Vi ønsker at have en klar profil, at skabe kendskab til vores indsats for naturen og til de udfordringer, der knytter sig til at skabe rig natur. Vi ønsker at indbyde til dialog, men også at kommunikere om de naturoplevelser, som vi skaber basis for.

VI ER NYSKABENDE

Vi er langsigtede, risikovillige og nyskabende. I praksis har vi frihed til at løbe en risiko og igangsætte eksperimenter, som hverken det offentlige eller private personer har mulighed for.

VI SAMARBEJDER

Vi skaber resultater via samarbejde. Vi arbejder for at deltage i og formidle samarbejde mellem alle parter inden for naturbeskyttelse for at nå et fælles mål. Vi samarbejder med grønne foreninger i lokale naturråd for vores store ejendomme for at sikre lokal forankring og den optimale naturforvaltning. Det er gennem samarbejdet, at fagligheden højnes, og det er i den lokale forankring, vi sikrer at de mange lokale hensyn tilgodeses. Der er brug for alle gode kræfter og ressourcer for at få en rig natur. Vi deler gerne vores viden og erfaringer.

LEDELSESPÅTEGNING

Vi har dags dato aflagt årsrapporten for regnskabsåret
1. januar - 31. december 2015 for Aage V. Jensen
Naturfond.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med års-
regnskabsloven.

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet giver et ret-
visende billede af Fondens aktiver, passiver, finansielle
stilling og resultat.

Ledelsesberetningen indeholder efter vor opfattelse en
retvisende redegørelse for de forhold, beretningen om-
handler.

København, den 30/5 2016

DIREKTØR

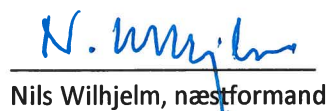

Anders Skov

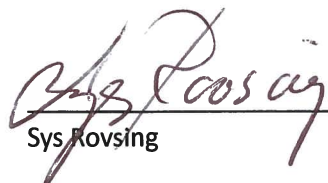
BESTYRELSE

Leif Skov, formand

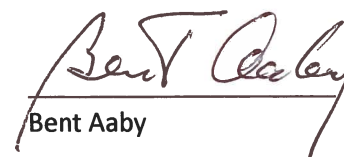
Nils Wilhelm, næstformand

Sys Røvsing

Katherine Richardson
Christensen

Bent Aaby

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS ERKLÆRINGER

Til bestyrelsen i Aage V. Jensen Naturfond

PÅTEGNING PÅ ÅRSREGNSKABET

Vi har revideret årsregnskabet for Aage V. Jensen Naturfond for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015, der omfatter resultatopgørelse, balance, anvendt regnskabspraksis og noter. Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for Fondens udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af Fondens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Det er vor opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt af resultatet af Fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015 er i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

UDTALELSE OM LEDELSESBERETNINGEN

Vi har i henhold til årsregnskabsloven gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af årsregnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet.

København, den 30/5 2016

BDO Statsautoriseret revisionsaktieselskab
CVR nr. 20 22 26 70

Jens Haugbyrd
Statsautoriseret revisor

BDO

ÅRETS PROJEKTER

De samlede uddelinger til projekter i 2015 er på knap

43 MILLIONER KR.

Fonden opfylder formålet dels ved støtte til eksterne projekter og dels ved erhvervelse, etablering, genopretning og drift af egne naturområder i Danmark.

UDVÆLGELSEN AF EKSTERNE PROJEKTER

Fonden yder støtte til mange naturprojekter indenfor forskning, indsamling af viden og naturformidling. Ved at forske i og afdække naturens tilstand skaffes bedre muligheder for fremtidig, velovervejet naturforvaltning. Samtidig sikrer formidling af viden om naturens dyr og planter indsigt i naturens vilkår og et engagement i at bevare naturen.

Fonden udvælger projekter under hensyntagen til vores tre indsatsområder, som

- **forbedrer** - øger naturværdier i dansk natur
- **påvirker** - fremmer en naturdagsorden
- **iværksætter** - igangsætter, støtter og driver aktiviteter samt indgår i stærke partnerskaber

Vi konkurrerer ikke med det offentlige, andre fonde og grønne organisationer om erhvervelse af naturarealer eller andre projekter.

Fonden arbejder for at deltage i og formidle samarbejde mellem alle parter indenfor naturbeskyttelse for at nå fælles mål, samt søger samarbejde med kompetente interessenter. Fonden støtter gerne langsigtede projekter, hvori indgår kapacitets- og vidensopbygning.

En række projekter får løbende støtte og dermed også i 2015:

1. Københavns Universitet, Center for Macroøkologi
2. Fugleværnsfonden
3. Atlasprojekter (Fugleatlas III, saltvandsfisk)

I ÅR ER DER GIVET STØTTE TIL FØLGENDE NYE PROJEKTER:

1. **Poul Hald Mortensen – forskningsprojekt Skarvens Fødevalg**
Bearbejdning og undersøgelse af indsamlede skarvgylp indsamlet i tiårsintervaller fra danske kystområder i samarbejde med AU, DTU Aqua, NMA. Resultater viser ikke alene ændringer i skarvens spisevaner mellem lokaliteter og over tid, men giver også unik viden om ændringer i fiskesammensætning af ikke konsumfisk ved danske kyster.
2. **Kjeld Hansen – Projekt "Naturfredning for Fremtiden"**
Undersøgelse af naturbeskyttelseslovens fredningsinstrument i administration og praksis.
3. **Københavns Universitet, CMEC – forskningsprojekt "Kongeørne"**
– se særlig omtale i Årsberetningen side 19.
4. **Københavns Universitet – Svampeatlas 2.0**
– se særlig omtale i Årsberetningen side 17.
5. **Natur & Landbrug ApS – Naturaktive borgere, frivillige kogræsserforeninger**
6. **Rune Engelbrecht – bogprojekt: 'Vildere vidder i Dansk natur'**
Forslag til oprettelse af såkaldte naturnationalparker i Danmark.
7. **Aarhus Universitet, Faunaøkologi – Undersøgelse af særlige forhold af betydning for ynglebestande af vandfugle på Tipperne og Vejlerne.**
Undersøgelsen kæder nye erfaringer om næringsstoffers betydning for engfugle sammen med velkendte forhold omkring prædation, vandstand, klimænderinger og driftsforhold.
8. **Kerteminde Kommune – støtte til udvikling af Sybergland.**
Opførelse af et handicapvenligt fugleskjul.
9. **Aalborg Kommune – støtte til publikumsfaciliteter i Lille Vildmose.**
Opførelse af en udsigtspavillon ved Birkesø samt oplevelsesrute syd for Vildmosecentret.

ÅRETS PROJEKTER

10. Københavns Universitet - Tillægsbevilling, Filsø.

Bidrag til indfangning af aborrer i Fidsø og udsætning i Filsø for at sikre en optimal fiskesammensætning af hensyn til Filsøs videre udvikling.

11. Københavns Universitet, CMEC – monitorering af vegetation og insekter i Filsø.

Indsamling af basisdata med henblik på bearbejdning af den genoprettede Filsøs udvikling.

12. Københavns Universitet – Flowtracker i Filsø.

Flowtrackeren indsamler og videre sender automatisk store mængder af data til universitetet om gennemstrømningen af vand i Filsø, som er af betydning for opholdstid, vandbalance og dermed søens økologiske udvikling.

13. Fugleværnsfonden – Udvikling og opførelse af innovativt fugleskjul.

Fugleskjulet er en første version af et nyt innovativt fugleskjul med envejsglas til nærstudier af fugle uden brug af kikkert samt til fuglefotografering.

14. TV2 Fri – ”Eventyr i Andedammen”

Produktion af TV-serie om måder at komme ud i den danske natur.

15. Biomedica – Plejeprosjekt rigkær ved afbrænding.

Projektet skal finde dokumentation for, om afbrænding af opbygget førnemasse som følge af manglende pleje kan bevare rigkær og forbedre naturtilstanden. Målet er at anvise nye alternativer til pleje af værdifuld natur for myndigheder m.fl.

16. Henrik Haaning & Carsten Krog – bog- og udstillingsprojekt ’Vingesus – Vejlerne fotografisk’

17. DOF caretakergruppe LI. Vildmose

Rejse til Nordisk Kongeørnssymposium. Symposiet der foregår årligt i Sverige, samler fagfolk fra universiteter og naturforvaltere til vidensudveksling om de nordiske bestande.

18. Københavns Universitet, IGN Geologisk – tillægsbevilling: Filsøs udviklingshistorie.

Bearbejdning af boreprøver sedimentært og pollenmæssigt, med henblik på at fastslå udviklingen for Filsø-området i hele den holocæne periode.

19. DCE, Aarhus Universitet. Overvågning af Vejlernes fugleliv

Støtte til den årlige overvågning af ynglende og rastende fugle i Vejlerne og bearbejdning af data.

20. Naturstyrelsen – projekt Grøn Omstilling

Projektet arbejder med at udvikle bedre metoder til pleje af lysåben natur, herunder at bruge indhøstet grønt materiale til energiproduktion.

21. Københavns Universitet – bevilling til forlængelse af basismonitoreringen af Filsø.

Tillægsbevillingen gives til at følge udviklingen i yderligere fire år med fokus på vandkvalitet, undervandsvegetation og fiskesammensætning med henblik på at sikre, at søen får en god økologisk balance.

22. Projekt LIFE Lille Vildmose – ekstra bevilling til gennemførelse af projektet

LIFE LI. Vildmose er et EU-støttet projekt, der har til formål at genoprette og pleje naturen i LI. Vildmose. Som en del af projektet arbejdes der på at undersøge mulighederne for at skabe genvækst i højmossefloraen.

23. Fugleværnsfonden – Opførelse af nyt redskabsskur i Vaserne

Redskabsskuret vil bl.a. indeholde en grejbank til brug for undervisning af skoleklasser m.m. ved Naturrum Vaserne.

24. DN & WWF – støtte til afholdelse af Øresundskonference

Konferencen samler alle interessenter inkl. svenske omkring Øresund og fremlægger resultater af undersøgelser af natur, friluftsliv og trusler, som baggrund for en plan for en bedre beskyttelse af farvandet.

Årets projekter

NYE TILTAG I NATUROMRÅDERNE

INFORMATION

I løbet af 2015 er det lykkedes at få implementeret Naturfondens nye logo i et fast design for vores vejviserskilte, plancher og piktogrammer, som er en vigtig del af vores varemærke, når publikum besøger vores naturområder. Mange positive tilkendegivelser viser, at det nye design er blevet taget godt imod.

Vi er nu i fuld gang med at udrulle det nye design på de enkelte ejendomme. Kallø Grå, Kåsegård, Mjels Sø, Gyldensteen Strand, Æbelø, Mågerodde, Bjerget og til dels Vaserne er gennemført i 2015. Samtidig er der indgået en langsigtet aftale om brug af vignetter og udarbejdelser af fugleplancher med maleren Jens Frimer Andersen, som med sine fine akvareller kombinerer kvalitet og oplevelser ved besøg i vores områder.

Piktogrammer i nyt design er nu næsten udskiftet alle steder. Alle foldere er nu revideret til det nye design og tilpasset de mange nye aktiviteter på ejendommene.

GUIDNING

På Naturfondens ejendomme er der et stort antal organiserede ture. Sammen med Naturrådene har vi fundet frem til en række personer og firmaer, som kan tilbyde kvalificerede guidede ture i og ved vores naturområder. Derfor er det nu også muligt på vores hjemmeside, at kontakte en dygtig, lokal naturvejleder/-guide til flere af vores naturområder.

Guiderne er ikke ansat af Naturfonden, hvorfor det oftest vil være forbundet med et gebyr for et guidet arrangement. Gebyret er Naturfonden uvedkommende, og det vil blive oplyst ved direkte henvendelse eller på hjemmeside, som fx i den nye www.vejlerguider.dk

PUBLIKUMSBESØG

Hvor mange besøgende har Naturfonden i sine naturområder? Et spørgsmål, som har været tilbagevendende over de sidste mange år. Det er slet ikke nemt at finde ud af de reelle tal. Og vores tællere dækker slet ikke omfanget af de reelle antal af besøg. Der er kommet nye og driftssikre tælleapparater på markedet, som er installeret på mange af vores tårne og broer i de enkel-

te områder. Tælleren er meget lille og kan indbygges i træværk, så de ikke er synlige for besøgende, og dermed undgår vi hærværk. I 2015 fik vi aftalt en fast tællerutine med vores driftsledere og opsynsmænd. Som minimum optælles fire gange om året (omkring dagene 1.3. 1.6., 1.9. og 1.11.). Alle data er nu samlet i en fælles oversigt.

BESØGENDE I NATUROMRÅDERNE

Filsø	53.569
Gudenåengene	135.480
Gyldensteen Strand	98.167
Lille Vildmose	61.656
Vejlerne	152.952
Ølundgård	5.315

Vinter	Forår	Sommer	Efterår
41.678	166.550	219.716	79.195

ARBEJDET I NATURRÅDENE

Samarbejdet med de syv naturråd er i en god gænge. Der afholdes 1-3 møder om året afhængig af hvor store aktiviteter, der foregår i de enkelte områder. I forbindelse med en faglig tur til Sydafrika med alle naturrådsmedlemmer blev der afholdt faglige diskussioner, og der blev tid til at holde særlige naturrådsmøder for hvert Naturråd med ledelsen. Alle naturråd er i gang med at revidere målsætninger i et fælles, ensartet format.

DRIFTEN

Driften af vores Naturområder er ligeledes i god gænge. Faste koordinationsmøder holdes ca. hver 14. dag i Kampmannsgade, hvilket sikrer fremdriften løbende inden for alle områder. For selve driftsenhederne er der også indført to årlige driftsmøder, som giver bedre koordinering og optimering for alles arbejde.

Som opfølgning på strategien for Naturfonden er der udarbejdet en større analyse af de enkelte naturområder, som vil ligge til grund for en egentlig evaluering i løbet af 2016 med forslag til både kortsigtede tiltag og langsigtede visioner for hver ejendom.

Årets projekter

SVAMPEATLAS 2.0

STATUS FOR SVAMPEATLAS 2.0

I 2015 blev det besluttet at støtte projekt Svampeatlas i en udvidet version med knapt 5 mio. kr., som basalt sikrer, at svampeatlasset er på nettet og løbende opdateres. Projektet vil stå på skuldrene af Danmarks Svampeatlas som kørte fra 2009-14 og har til formål at sikre:

1. Reprogrammering og konsolidering af databaserne bag Danmarks svampeatlas
2. udvikling af interaktiv portal for validering af svampefund med "smarte" filtre
3. udvikling af mobil-app til bestemmelse og indrapportering af svampefund i Danmark
4. udarbejdelse af en samlet præsentation af hovedresultater fra Danmarks Svampeatlas
5. udarbejdelse af et bestemmelsesværk til Danmarks basidiesvampe

Projektet bliver styret af Center for Makroøkologi, Evolution og Klima (CMEC) på Statens Naturhistoriske Museum, med svampeforeningen og Mycokey som partnere.

I 2015 har projektet først og fremmest haft fokus på omprogrammering af de to databaser, der ligger bag Svampeatlasset, "svampetaxon" og selve fundbasen. Svampetaxon holder styr på de svampe, der findes i Danmark, og sikrer konsistens med både dansk og international videnskabelig navnebrug. Det er også her der findes korte beskrivelser af de danske svampe, således at de kan understøtte webbaserede præsentationer af de danske svampe i stil med dem, der kendes for planter, fisk og pattedyr i forskellige atlasbøger. Samtidigt er arbejdet med fundbasen påbegyndt, ligeledes baseret på open-source software. Plan for overførsel af de mange svampefund er udfærdiget og den grundlæggende arkitektur er udarbejdet.

Samtidigt er arbejdet med de to bogprojekter gået ind i en aktiv fase. Der er bl.a. udarbejdet et opdateret koncept for nøgleværket, som vil tage udgangspunkt i ca. 50 illustrerede bestemmelsehjælper. Bogen vil gøre det muligt at bestemme ca. 3000 svampearter på 700 sider.

Data fra projektet bruges allerede nu af KU til videnskabelig bearbejdning og til biodiversitetsforvaltning.

Årets projekter

GYLDENSTEEN STRAND

FORMIDLING PÅ GYLDENSTEEN STRAND

Gyldensteen Strand ved Bogense har lige siden indvielsen været et meget stort tilløbsstykke. På gode weekender kommer mere end 1000 besøgende til området i biler, busser og på cykel. Der er derfor behov for løbende at tilpasse oplevelser med faciliteter og beskyttelse af følsom natur.

NATURFORMIDLING

De gode rammer har indebåret, at Gyldensteen Strand er et yndet mål for guidede ture. Naturrummet indeholder både udstilling om områdets oprettelse og madpakkerum. I weekender er ofte alle 12 borde-bænkesæt besatte! Flere lokale ildsjæle har meldt sig som naturvejledere sammen med Nordfyn Kommunes naturformidler, og der er nu et meget varieret udbud af ture i området. Som en service for foreninger og organisationer m.m., som ønsker at få en rundvisning, er der nu på fondens hjemmeside henvisning til kvalificerede personer, som tilbyder at foretage alle typer guidning i området.

FRIVILLIGE ØGER AKTIVITETSNIVEAUET

En gruppe frivillige pensionister meldte sig tidligt i foråret for at tilbyde at gøre en indsats for områdets mange besøgende. I løbet af de 4 sommermåneder holdt de åbent hus på søndag eftermiddage i Naturrum og Tærskeladen, hvor publikum fik mulighed for at se den imponerende bygning, høre om baggrunden for projektet, se store plancher om området, se lysbilledshows om områdets dannelse og natur eller låne lidt udstyr til at se på dyr i områdets vådområder. Lige nord for tærskeladen er der etableret et stort vandhul med formidlingsbro til vandkikkerter og vandprøver m.m., som er meget benyttet af familier med børn med lånt udstyr.

Frivilligruppen ved Gyldensteen Strand

Selve tærskeladen er nu også blevet indrettet til, at skoler og forskere kan lave forsøg med dyr og planter i både salt og fersk vand, og der er opsat akvarier, som er klar til næste års brug.

Børnene elsker den nye formidlingsbro
foto af Svend-Erik Errebo

SKOLETJENESTEN

Skoletjenesten er i år rigtig blevet taget i brug. Nordfyns Kommunes mange folkeskoler og flere andre skoler på Fyn er brugere af det nye skolelokale og naturområdets mange tilbud. Nordfyns Gymnasium er kommet lidt bagefter, men lover at tage revanche næste år, hvor de også vil samarbejde med forskere fra syddansk Universitet. Skoletilbuddene forsøges hele tiden udviklet og forbedret, og der afholdes kurser for lærere i brug af udstyr og områdets mange tilbud. En evaluering af det første år er udført, og vil blive benyttet i forbindelse med nye skoleprojekter på fondens naturområder. Én vigtig lære er, at kommunen af økonomiske grunde fylder en bus op med to skoleklasser, hvilket også stiller krav til rummelige rammer i skolestuen.

Skolestuen i fuldt brug. Foto af Svend-Erik Errebo

Årets projekter

PROJEKT KONGEØRN

BAGGRUND OG PÅSÆTNING AF SENDERE

Kongeørnen ynglede første gang i Danmark i 1998, og populationen synes nu stabil med 3 ynglende par i Nordjylland. Mellem 1998 og 2014 er 31 unger succesfuldt fløjet fra reden, hvoraf 12 er blevet ringmærket. De 3 kongeørnepar fik hver en unge i 2015. For at forstå deres bevægelsesmønstre og undersøge brug af habitat fik hver af disse unger påsat en GPS/GSM-sender.

Ungerne varierede i størrelse, og fik derfor påsat deres sendere på 3 forskellige dage; i Hals Nørreskov fik en hun påsat en sender d. 3. juni, i Høstemark Skov fik en han sat en sender på d. 24. juni, mens en formodet hun fik sender på i Tofte Skov den 8. juli.

Projektet fortsætter med mærkning af unger i 2016.

DE FØRSTE RESULTATER

Alle tre fugle er blevet observeret efter, at de har forladt reden, og er set flyve uden problemer. Senderen på fuglen i Hals har desværre ikke sendt ret mange positioner, og er tilsyneladende helt stoppet med at sende nu. De to fugle i Lille Vildmose har sendt data hver dag siden påsætning af senderne.

De to unge kongeørne forblev næsten udelukkende i skoven, indtil de forlod deres territorium. Begge fugle forlod arealet den samme dag; 14. oktober.

Fuglen fra Høstemark fløj sydpå og nærmede sig fuglen fra Tofte. I hvert fald i de første 5 km bevægede fuglene sig sammen, og brugte derefter begge tid med

at flyve rundt i det samme skovområde. Efter en times tid fløj fuglen fra Høstemark alene videre sydpå, mens Toftefuglen blev og overnattede. Herfra har de bevæget sig forskelligt. Mens Høstemarkfuglen ret hurtigt fløj til den sydlige del af Jylland, brugte Toftefuglen mere tid i den østlige del af Jylland, før den fløj sydpå, og har i det hele taget fløjet langsommere.

Status er nu, at begge fugle befinder sig i det nordlige Tyskland, og det ser ud til, at de igen har fundet hinanden i et område mellem Slesvig og Rendsburg.

METODE

Indsamling af data sker vha. GPS/GSM-sendere, som bliver sat på redeunger når disse har opnået en tilpas stor størrelse til at senderen kan sidde rigtigt, og inden risikoen for at fuglene ved ringmærkerens ankomst vil forlade reden bliver for stor. GPS/GSM-senderen sættes på redeungerne vha. en såkaldt body-harness. Det fungerer som en rygsæk, hvor de to stropper bindes sammen med en knude på fuglens bryst.

Projektet anvender færdigudviklet artsbestemt harness afprøvet igennem anvendelse over flere år på udenlandske projekter i fx Sverige og USA. Påsætningen foregår på jorden og fuglene sættes tilbage i reden efter ca. en time. Senderen inkl. harness vejer 90g, hvilket svarer til ca. 2% af fuglens kropsvægt. Sendernes batteri oplades via solceller, og det har en formodet levetid på minimum 5 år. Antallet af positioner kan indstilles efter behov, og er her indstillet til at give en position hvert kvarter af døgnets lyse timer.

STATUS FOR NATURFONDENS EJENDOMME

FILSØ

"Miraklet ved Filsø" var titlen på en række artikler i 2015 om status på Filsøs udvikling. Søens udvikling er stadig meget dynamisk – og den følges tæt af kompetente forskere fra Københavns Universitet. Vi får dermed en dokumentation for naturens genkomst ved Filsø.

Udsatte aborrer fra Fidde Sø har spredt sig i store dele af Filsø, hvor der hen over sommeren blev iagttaget store stimer af aborre, samt geddeyngel. Rovfiskene er med til at sikre at søen udvikler sig i en gunstig retning med klart vand.

Botanikere fra universitetet gennemgik søen i august og fandt ikke færre end 56 arter vandplanter, hvilket gør Filsø til landets artsrigeste. Dette på trods af søens unge alder! Søens hurtige vandudskiftning og gode binding af fosfor i bunden har hurtigt ført til en næringsfattig sø, hvilket har været medvirkende til at arter som vandpeber-bækarve, strandbo og krybende søpryd har etableret sig langs søens bredder. Planten krybende søpryd var ellers regnet for uddød i Danmark, så overraskelsen var stor, da den igen dukkede op ved Filsø!

Udenom selve søen forvaltes 1.400 ha natur fordelt på heder, klitter, plantager, pilekrat, græsenge og aflastningsafgrøder for gæs og krondyr. I 2015 fik vi skabt mere varierede græsenge ved at afbryde dræn og etablere nogle lave afskrabede felter (bekkasinskrab). Det bliver spændende at se i 2016, om vandfugle og padder vil tage området i brug!

LILLE VILDMOSE

Et større EU (LIFE) projekt kører fortsat i Lille Vildmose med fokus på naturgenopretning i Mellemområdet (2.100 ha). Der er nu etableret en 1500 meter lang dæmning langs Tofte Moses NØ-kant, således at vandet bliver inde på højmosen til gavn for CO₂-binding og højmosearternes fortsatte levevilkår.

29 km vildthejn i 2,5 meters højde er rejst rundt om Mellemområdet med henblik på udsætning af krondyr og elge, som naturplejere i fremtiden. I november ankom de første fem elgkalve til et mindre hegn, hvor de skal falde til, inden de i foråret/sommeren 2016 lukkes ud i Mellemområdet.

Foto af de nye elgkalve i bomaen.

Elgkalvene ser ud til at trives godt i deres nye omgivelser, hvilket er lovende for deres fremtid i mosen. Elgene skal sammen med 50 krondyr være med til at holde træer og buske nede, så området begyndende højmosedannelse fremstår mere lysåbent fremover. Der går dog en årrække inden bestandene er så store, at det virkelig kan ses på området. Flere af dyrene er

Krybende søpryd

STATUS FOR NATURFONDENS EJENDOMME

udstyret med GPS-halsbånd, så Lille Vildmosecentret bedre kan formidle de store dyrs levevis, men også for at monitorere, hvor dyrene tilbringer deres tid – og dermed deres naturplejeindsats.

BJERGET

Bjerget ved Lyng-Eskilstrup er altid et besøg værd. Udsigten fra toppen af bakken ned over Tystrup Sø mod Suserup Skov og Næsbyholm Storskov er ikke mindre end fantastisk! Frivillige fra DN Sorø har i årevis plejet arealet. Der har været kæmpet mod store bestande af bjørneklo, men indsatsen har nu båret frugt, og der fjernes nu kun få mindre planter, når plejegruppen går arealet igennem. Gruppen har været meget aktiv og opfordret til at etablere en trampesti rundt på dele af Bjerget, hvor publikum ikke tidligere kunne færdes. Det er nu gennemført med god hjælp af arbejdsgruppen. Skiltningen og informationen er fornyet, så besøgende let kan finde vej rundt på ejendommen.

VILSTED SØ

I juni 2015 var der officiel indvielse af en af Danmarks længste træbroer. Det skete symbolsk ved at folk ankom til broen efter fælles cykelafgang fra de omkringliggende byer. En frisk vind gav stor appetit på kaffe og rundstykker, som blev indtaget til taler af Fondens driftsleder på Vejlerne og borgmester Knud Christensen. Efter indvielsen samlede de hen ved 200 deltagere sig ved havnen i Vilsted for at deltage i en række aktiviteter arrangeret af den lokale naturvejleder. Der var sejlad og fiskeri på søen samt ikke mindst indtagelse af smagsprøver på retter med fisk fra søen.

Den nye træbro ved Vilsted Sø krydser søen, så publikum lettere kan komme rundt i området. Broen er 240 meter lang og bygget af miljøcertificeret langtidsholdbart azobe-træ, så broen stort set er vedligeholdelsesfri de næste mange år. Broen hviler på betonfundamenter, som går 11 meter ned i den bløde undergrund. Broen har kostet 4,8 mio. kr. at opføre – og er opført med største bidrag fra Aage V. Jensen Naturfond og desuden landdistriktsmidlerne i Grøn Vækst-fonden, Det Obelske Familiefond, Vesthimmerlands Kommune, Naturstyrelsen ved Grønne Partnerskaber og Friluftsrådet.

Den nye bro ved Vilsted Sø

STATUS FOR NATURFONDENS EJENDOMME

VEJLERNE

Ved et arrangement den 13. juni med ca. 110 deltagere blev Østerildtårnet indviet. Vejlerne bød på kaffe og rundstykker, og næstformanden i Udvalget for Teknik og Miljø i Thisted kommune, Esben Oddershede, kvitterede med en fin tale. Han fremhævede Naturfonden og Vejlernes betydning for kommunen. Stemningen var i top, en havørn kom forbi, og fonden fik mange roser af de fremmødte. Efter indvielsen afholdtes 'Vejlernes Dag', hvor folk kunne se driftsbygninger og maskiner og besøge alle tårne og skjul, der var bemanded med frivillige fra lokalområdet og alle naturrådsmedlemmerne. Naturrådet har besluttet, at 'Vejlernes Dag' bliver en fast tradition i starten af maj hvert år.

Forvaltningsmæssigt er der ved græsning og slåning etableret nye fuglevenlige områder på Vejlerne. Det gælder strandengene mod Limfjorden over for driftsbygningerne, området ved det sydøstlige hjørne af Lund fjord og arealer omkring Glombak. Ligeledes er der efter flere års ophør høstet 70 ha. rør, så rørskoven forynges til gunst for rørskovsfuglene. Som noget nyt har et lav af frivillige meldt sig på banen i Vejlerne og har med le slået opvæksten på små potentielle yngleøer i Østerild Fjord, Bygholm Nord og Tømmerby Fjord. Alle steder reagerede fuglene positivt på plejen.

HULSIG

Naturstyrelsen og Frederikshavns Kommune har i efteråret 2015 igangsat det praktiske arbejde i forbindelse med projekt LIFE-REWETDUNE på Hulsig Hede,

og Naturfonden lægger områder og ekspertise til. På Tornbakke Rimme er bevoksninger på ca. 30 ha af primært bjergfyr blevet fjernet for at genskabe klitheden. en meget dominerende, 60 år gammel nåletræsplantage nordvest for Pælens Mile blevet fældet i løbet af sommeren. Ved samme lejlighed blev tre mindre bevoksninger med nåletræ fældet. En flot video optaget med drone viser den smukke natur efter indsatserne.

Naturstyrelsen og Frederikshavn kommune fortsatte i 2015 det omfattende LIFE-projekt for Råbjerg Mose. Der er foretaget yderligere rydninger af nåletræer og birk på Naturfondens område, Store Rød. Som opfølgning på rydningerne er kreaturhegnet blevet udvidet fra de tilgrænsende græsningsfener ved Store Rød mod øst, så det nu omfatter væsentlige dele af de rydgede arealer. Derved kan kreaturerne være med til at holde en ny tilgroning med trævækst nede.

MÅGERODDE

Naturfonden har på initiativ af lokale kræfter i Karby opført en udkigsplatform ved Mågerodde. Platformen blev indviet på en solskinsdag i april med taler af formanden for Strategigruppen i Karby, Naturfonden og en lokal ornitolog, som også klippede snoren og dermed indviede platformen.

Udsigtsplatformen ligger placeret, så den indgår i den attraktive Kystrute på Mors og giver udsigt til de smukke og fuglerige strandenge, hvor bl.a. en af Europas sjældneste gåsearter, den lysbugede knortegås, op-

Østerild Tårnet

STATUS FOR NATURFONDENS EJENDOMME

Den nye udkigsplatform

holder sig forår og efterår. Naturfonden har modtaget megen ros for denne fantastiske mulighed for at sidde/stå i læ og kigge ud over strandene fra den høje kystskrænt. Platformen er bygget i to forskudte plan, således at handicappede også kan nyde udsigten.

GYLDENSTEEN STRAND

Naturens udvikling i de nydannede naturområder følges intenst af Syddansk Universitet og fuglefolk. Kystlagunens øer er blevet vigtige ynglepladser for måger, terner og klyder. Imidlertid har det indtil nu vist sig, at de mest fuglerige områder er Engsøen samt den afgræssede eng med de nyetablerede søer nord for Eriksholm.

I foråret indviedes det store, handicapvenlige Dæmningsmindetårn, som er placeret i det sydvestlige hjørne af Kystlagunen. Selve tårnet er bygget i samme stil

Dæmningsmindetårnet

som Naturrummet ved Eriksholm. Fra tårnet opnås helt nye og interessante udsigter til den tidevandsdominerede saltvandslagune, som ellers ligger skjult bag de nye diger. Lige ud for tårnet der er placeret fem mindre øer med forskellig topbelægning. Ornitologer undersøger, hvor fuglene helst vil yngle og raste. Forhåbentlig bliver der ny værdifuld viden at hente her!

Med tårnets store parkeringsplads lige ud til hovedvejen og en 45 meter lang rampe for kørestolsbrugere m.m. samt information og udsigt blev tårnet hurtigt et trækplaster for besøgende.

Gyldensteen Strand med saltvandslagune til venstre for dæmningen og ferskvandssø til højre.

BENYTTELSE

I Vejlerne og i en del af Lille Vildmose (Tofte og Høstemark) er der gamle begrænsninger i adgangen, fastsat forud for Fondens overtagelse, for at beskytte den sårbare natur. Til gengæld er der gjort meget ud af at formidle en oplevelse af denne natur, ved besøgscentre, fugletårne m.v. På alle de øvrige (25) naturarealer er der almindelig adgang, og det er tilfredsstillende at konstatere det meget store og stigende antal besøgende på Fondens ejendomme.

Ud over de mange besøgende foregår der en række monitorings- og forskningsprojekter dels af studerende og forskere fra undervisnings- og forskningsinstitutioner, dels af mange amatørforskere, der alle yder et væsentligt bidrag til undersøgelse og forståelse af den biodiversitet, der findes på de forskellige ejendomme og dermed giver bedre mulighed for en hensigtsmæssig og kvalificeret drift.

Der har i 2015 været 24 studerende fra Københavns Universitet, Syddansk Universitet samt Aalborg Universitet i gang med forskningsprojekter på Fondens ejendomme, det er blevet til 11 kandidatafhandlinger, 9 bachelorafhandlinger og 2 Phd-afhandlinger samt 1 Postdoc.

Forskningen berører de fleste af Naturfondens ejendomme og vedrører meget forskellige og relevante problemstillinger.

Som eksempler er følgende projekter med udgangspunkt i vores ejendomme afsluttet i 2015:

- Predicting species richness of wood-inhabiting fungi, epiphytic bryophytes and lichens based on stand structure and indicator species
- Home range size and tree height preference of *Phylloscopus collybita* and *Phylloscopus trochilus* in a Danish forest
- Space-use and habitat characteristics of the wood warbler (*Phylloscopus sibilatrix*)
- Home range sizes and habitat selections in the breeding areas of chiffchaff's and willow warbler's in a Danish natural forest
- Patterns of biodiversity across forest gradients assessed by a multi-taxa approach
- Betydning af græsning og brand for floraen på græssletter i Tofte Skov, Lille Vildmose
- Oversvømmelse af Gyldensteen Strand - CO2 emission fra landbrugsjord før og efter oversvømmelse med havvand
- Kulstofbalance i landbrugsjord efter oversvømmelse
- Begrænsende faktorer for opblomstring af *Cladophora* sp. og *Enteromorpha* sp. i den marine lagune ved Gyldensteen Strand
- Den tidlige vegetationsudvikling ved Gyldensteen Strand med fokus på skift i algearter
- Kortlægning af tilgængeligt foder for kronstyr i Tofte indhegningen

ØKONOMISK UDVIKLING

FONDENS ØKONOMISKE UDVIKLING

Årets resultat er opgjort til et overskud på 28,4 mio. kr. Egenkapitalen opgøres til 884 mio. kr. Årets resultat anses for tilfredsstillende. Der er hensat 50 mio. kr i uddelingsramme.

INVESTERINGSSTRATEGI OG RESULTAT

For at skabe grundlag for drift af naturejendommene og fremtidige uddelinger råder Aage V. Jensen Naturfond over en større investeringsformue. Investeringsformuen investeres primært via aftaler med porteføljemanagere men også direkte, i værdipapirer og fast ejendom. Risikorammen er relativ konservativ, da der løbende er behov for betydelige udbetalinger til drift af naturprojekterne, ligesom der ved indgangen af året henstod knap 180 m kr. i skyldige uddelinger. Investeringerne spredtes såvel geografisk som på forskellige aktivklasser. Udgangspunktet for investeringsstrategien er endvidere, at Fonden skal foretage uddelinger i danske kroner. På grund af det historisk lave renteniveau, er der alt andet lige behov for en større investeringsformue end tidligere, for at kunne foretage de nominelt samme uddelinger.

På investeringsmarkederne blev 2015 endnu et begivenhedsrigt år. Første kvartal startede med noget der bedst kan betegnes som eufori, med stærkt stigende aktiekurser og faldende renter. Dette blev dog hurtigt afløst af usikkerhed forårsaget af flere uventede devalueringer af den kinesiske valuta samt nye fald i olieprisen. Lavere oliepriser er positivt for flertallet af de vestlige økonomier, men hastigheden hvormed olieprisen faldt, skabte frygt for høje tab i bankerne samt usikkerhed omkring boniteten i flere virksomhedsobligationer og statsbudgetterne i de olieproducerende lande. Resultatet var kraftigt faldende aktiepriser i andet halvår.

Årets resultat af investeringer i værdipapirer og øvrige finansielle indtægter bidrog netto med 40,0 mio kr. hvortil kom et positivt nettoresultat fra en erhvervsudlejningsejendom på 3,6 mio. kr.

Naturejendommene bidrager ikke til det finansielle resultat.

FORVENTNINGER TIL 2016

USA bidrager positivt til den globale økonomi, som kæmper med relativ svag vækst i specielt de nye markeder. Den amerikanske centralbank hævede i december 2015 renten for første gang i næsten 10 år, og der er mange indikationer på, at USA er ved at genfinde sin styrke. Europa får støtte både fra den stærke amerikanske vækst og faldende råvarepriser. Kina forventes at skabe turbulens fra tid til anden, da omstillingen fra fremstillingsøkonomi til serviceøkonomi vil give anledning til stærkt svingende økonomiske nøgletal.

I dette økonomiske scenario forventes aktieinvesteringer at give de højeste afkast, omend de store udsving vi har set de seneste år og i begyndelsen af 2016 forventes at fortsætte.

Samlet set forventes det dog at investeringsformuen vil bidrage med et positivt afkast, primært som følge af Fondens investeringer i aktier og ejendomme. Der er efter regnskabsårets afslutning ikke indtruffet begebenheder, som væsentligt vil kunne påvirke fondens finansielle stilling.

BESTYRELSEN

BESTYRELSEN

Bestyrelsen skal sammensættes således, at den på en effektiv og fremadrettet måde er i stand til at varetage sine ledelsesmæssige opgaver, herunder de strategiske opgaver. Bestyrelsen bør være i besiddelse af naturforvaltningsmæssige og økonomiske kompetencer, herunder regnskabs- og investeringsmæssig forståelse. Samtidig skal bestyrelsen være en konstruktiv og kvalificeret sparrings-partner for den daglige ledelse.

Bestyrelsen består af 5 medlemmer.

To medlemmer, hvoraf det ene skal besidde en naturfaglig universitær baggrund, udpeges af bestyrelsen efter indstilling fra et indstillingsudvalg. Et medlem, som skal nyde bred samfundsmæssig anerkendelse og have naturfaglig interesse, vælges af bestyrelsen ved almindelig stemmeflertal. Et til to medlemmer udpeges af stifter.

Bestyrelsens formand og næstformand modtager hver 200.000 kr. i årligt vederlag og de øvrige bestyrelsesmedlemmer hver 150.000 kr. årligt. Ingen bestyrelsesmedlemmer modtager herudover ekstra honorar.

HABILITET

Aage V. Jensens Naturfond's bestyrelse anvender sædvanlige habilitetsprincipper i forbindelse med uddelingen af Fondens midler. Fondens bestyrelse kan ikke søge midler fra Fonden, og ansøgninger, hvori indgår et fagligt samarbejde med et bestyrelsesmedlem, behandles uden det pågældende bestyrelsesmedlems tilstedeværelse.

Et bestyrelsesmedlem eller direktøren må ikke deltage i behandlingen af et spørgsmål om aftaler mellem Fonden og ham selv eller søgsmål mod ham selv eller om aftaler mellem Fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis han deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod Fondens.

Lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a, pkt. 2.3.4

BESTYRELSEN

Bestyrelsen, der består af fem medlemmer, hvoraf 2 ud af 5 er kvinder, er sammensat som følger:

LEIF SKOV (1938) (M)

Formand

- Indtrådt som formand for bestyrelsen i 2007
- Anses som ikke-uafhængig.

Særlige kompetencer:

Økonomi, jura, investering, strategi, ledelse

1965-1971	Kammeradvokaten
1971-1985	Lektor i skatteret ved Københavns Universitet
1971-	Selvstændig advokatvirksomhed

NILS WILHJELM (1936) (M)

Næstformand for bestyrelsen

Direktør, fhv. industriminister, kammerherre, hofjægermester, forstkandidat

- Indtrådt i bestyrelsen i 2007
- Genudpeget som bestyrelsesmedlem i 2012.
- Anses som uafhængig.

Særlige kompetencer:

Samfundsmæssig anerkendelse & naturfaglig viden

1970-1983	Direktør for Junckers Industrier A/S og A/S Sylvadan
1983-1986	Adm. direktør for Incentive A/S
1987-1989	Medlem af Folketinget
1986-1988	Industriminister – Firkloverregeringen Poul Schlüter
1988-1989	Industriminister – KVR-regeringen
1990-2003	Medlem af bestyrelsen for Dampskibsselskabet af 1912 A/S
1990-2008	Adm. direktør for Industriens Realkreditfond
2000-2001	Formand for Wilhjelmudvalget
2003-2011	Formand for bestyrelsen for Center for Skov, Landskab og Planlægning

SYS ROVSING (1953) (F)

Advokat, Partner hos Bech Bruun Advokatfirma

- Indtrådt i bestyrelsen i 2007
- Genudpeget som bestyrelsesmedlem i 2012
- Anses som uafhængig

Særlige kompetencer:

Jura, økonomi, fondsret

Øvrige ledelseshverv:

- Formand for Ellab Fonden
 - Formand for Frederiksbergfonden
 - Medlem af bestyrelsen i Aage V. Jensen Charity Foundation
2003-2009	Formand for Advokatrådet
2003-2010	Næstformand for bestyrelsen af Aarhus Universitet

KATHERINE RICHARDSON CHRISTENSEN

(1954) (F)

Professor i biologisk oceanografi ved Københavns Universitet og leder af Sustainability Science Center

- Indtrådt i bestyrelsen i 2007
- Genudpeget som bestyrelsesmedlem i 2012
- Anses som uafhængig

Særlige kompetencer:

Naturfaglig universitær baggrund Biologi, naturforvaltning, science

2000-2001	Næstformand i Wilhjelmudvalget
2001-2008	Næstformand for European Science Foundation (ESF)
2008-2010	Formand for Regeringens Klimakommission
2008-2010	Formand for evalueringspanelet for European research Council's Starting Grant inden for Earth System Science
•	Aktiv både som medlem og formand for forskellige nationale og internationale forskningsudvalg og rådgivende organer.
•	Ledende forfatter til bogen "Climate Change: Global Risks, Challenges and Decisions" (Cambridge University Press, 2011) og medforfatter sammen med Stefan Rahmstorf til "Our Threatened Oceans" (2009).
•	"Principal investigator" på Center for Makroøkologi, Evolution og Klima (www.macroecology.ku.dk)

BENT AABY (1945) (M)

Professor. Biolog med særligt kendskab til botanik, danske vegetationstyper og kvartær vegetationshistorie (pollenanalyse).

- Indtrådt i bestyrelsen i 2012
- Anses som uafhængig.

Særlige kompetencer:

Naturfaglig universitær baggrund Biologi, naturforvaltning

1972-1989	Videnskabelig assistent ved Danmarks Geologiske Undersøgelse
1989-2001	Overinspektør og leder af Nationalmuseets Naturvidenskabelige Undersøgelser
1992-2008	Adj. professor ved Biologisk Institut, Københavns Universitet i vegetationshistorie og pollenanalyse
•	Har været medlem af Statens Naturfredningsråd, Statens Naturforvaltningsråd, vismand i Statens Naturråd og medlem af Wilhjelmudvalget.
•	Mangeårigt medlem af Danmarks Naturfredningsforenings videnskabelige udvalg.

Lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a

ANBEFALINGER FOR GOD FONDSLEDELSE

Anbefalingerne for god Fondsledelse fra Komitéen for god Fondsledelse. I det følgende er Anbefalingerne (og Supplerende Anbefalinger) skrevet i kursiv, mens Aage V. Jensen Naturfonds kommentarer/forklaringer er skrevet uden kursiv.

1. ÅBENHED OG KOMMUNIKATION

1.1 Dialog mellem fond og øvrige interessenter

Det anbefales, at bestyrelsen vedtager retningslinjer for ekstern kommunikation, herunder hvem, der kan, og skal udtale sig til offentligheden på den erhvervsdrivende fonds vegne, og om hvilke forhold. Retningslinjerne skal imødekomme behovet for åbenhed og interessenternes behov og mulighed for at opnå relevant opdateret information om fondens forhold.

Fonden følger anbefalingen.

Bestyrelsen har vedtaget, at det som udgangspunkt er bestyrelsens formand, eller i dennes fravær næstformanden, der udtaler sig til offentligheden om fondens forhold. Bestyrelsen har i øvrigt besluttet, at fondens hjemmeside løbende skal opdateres og indeholde oplysninger om de væsentligste aktiviteter, der indenfor det seneste år er foretaget på fondens områder. Der udføres jævnligt statusrapporter for fondens naturarer.

2. BESTYRELSENS OPGAVER OG ANSVAR

2.1 Overordnede opgaver og ansvar

2.1.1 Det anbefales, at bestyrelsen med henblik på at sikre den erhvervsdrivende fonds virke i overensstemmelse med fondens formål og interesser mindst en gang årligt tager stilling til fondens overordnede strategi og uddelingspolitik med udgangspunkt i vedtægten.

Fonden følger anbefalingen.

Det er i forretningsordenen vedtaget, at bestyrelsen tager stilling til fondens overordnede strategi hvert år på årsregnskabsmødet.

2.2 Formanden og næstformanden for bestyrelsen

2.2.1 Det anbefales, at bestyrelsesformanden organiserer, indkalder og leder bestyrelsesmøderne med henblik på at sikre et effektivt bestyrelsesarbejde og skabe de bedst mulige forudsætninger for bestyrelsesmedlemmernes arbejde enkeltvis og samlet.

Fonden følger anbefalingen.

Der er i forretningsordenen indsat bestemmelser om mødeplan, afholdelse af møder og dagsorden.

2.2.2 Det anbefales, at hvis bestyrelsen – ud over formandshvervet – undtagelsesvis anmoder bestyrelsesformanden om at udføre særlige driftsopgaver for den erhvervsdrivende fond, bør der foreligge en bestyrelsesbeslutning, der sikrer, at bestyrelsen bevarer den uafhængige overordnede ledelse og kontrolfunktion. Der bør sikres en forsvarlig arbejdsdeling mellem formanden, næstformanden, den øvrige bestyrelse og en eventuel direktion.

Fonden følger anbefalingen.

Formanden har ikke i indeværende år påtaget sig opgaver, der ligger ud over formandens opgaver i henhold til lovgivningen og forretningsordenen. Der foreligger en bestyrelsesbeslutning om, at bestyrelsen bevarer den uafhængige overordnede ledelse og kontrolfunktion, skulle det forekomme.

2.3 Bestyrelsens sammensætning og organisering

2.3.1 Det anbefales, at bestyrelsen løbende vurderer og fastlægger, hvilke kompetencer bestyrelsen skal råde over for bedst muligt at kunne udføre de opgaver, der påhviler bestyrelsen.

Fonden følger anbefalingen.

Det er i vedtægterne bestemt, hvilke kompetencer bestyrelsen skal råde over, ligesom bestyrelsen i forbindelse med valg til bestyrelsen vurderer og fastlægger, hvilke kompetencer det nye medlem bør besidde for at sikre, at bestyrelsen som helhed er hensigtsmæssigt og mangfoldigt sammensat i relation til fondens opgaver og ansvar.

2.3.2 Det anbefales, at bestyrelsen med respekt af en eventuel udpegningsret i vedtægten sikrer en struktureret, grundig og gennemskuelig proces for udvælgelse og indstilling af kandidater til bestyrelsen.

Fonden følger anbefalingen.

Fondens vedtægter beskriver en struktureret proces for indstilling og udvælgelse af kandidater til bestyrelsen.

2.3.3 Det anbefales, at bestyrelsesmedlemmer udpeges på baggrund af deres personlige egenskaber og kompetencer under hensyn til bestyrelsens samlede kompetencer, samt at der ved sammensætning og indstilling af nye bestyrelsesmedlemmer tages hensyn til behovet for fornyelse – sammenholdt med behovet for kontinuitet – og til behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. erhvervs- og uddelingserfaring, alder og køn.

Lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a

ANBEFALINGER FOR GOD FONDSLEDELSE

Fonden følger anbefalingen.

Det er i vedtægterne bestemt, hvilke kompetencer bestyrelsen skal råde over, ligesom bestyrelsen i forbindelse med valg til bestyrelsen vurderer og fastlægger, hvilke kompetencer det nye medlem bør besidde for at sikre, at bestyrelsen som helhed er hensigtsmæssigt og mangfoldigt sammensat i relation til fondens opgaver og ansvar.

2.3.4 Det anbefales, at der årligt i ledelsesberetningen, og på den erhvervsdrivende fonds eventuelle hjemmeside, redegøres for sammensætningen af bestyrelsen, herunder for mangfoldighed, samt at der gives følgende oplysninger om hvert af bestyrelsens medlemmer:

- den pågældendes navn og stilling,
- den pågældendes alder og køn,
- dato for indtræden i bestyrelsen, hvorvidt genvalg af medlemmet har fundet sted, og udløb af den aktuelle valgperiode,
- medlemmets eventuelle særlige kompetencer,
- den pågældendes øvrige ledelseshverv, herunder poster i direktioner, bestyrelser og tilsynsråd, inklusive ledelsesudvalg, i danske og udenlandske fonde, virksomheder, institutioner samt krævende organisationsopgaver,
- hvilke medlemmer, der er udpeget af myndigheder/tilskudsyder m.v., og om medlemmet anses for uafhængigt.

Fonden følger anbefalingen.

2.3.5 Det anbefales, at flertallet af bestyrelsesmedlemmerne i den erhvervsdrivende fond ikke samtidig er medlemmer af bestyrelsen eller direktionen i fondens dattervirksomhed(-er), medmindre der er tale om et helejet egentligt holdingselskab.

Fonden følger anbefalingen.

Fonden har ingen dattervirksomheder.

2.4 Uafhængighed

2.4.1 Det anbefales, at en passende del af bestyrelsens medlemmer er uafhængige.

Består bestyrelsen (eksklusiv medarbejdervalgte medlemmer) af op til fire medlemmer, bør mindst ét medlem være uafhængigt. Består bestyrelsen af mellem fem til otte medlemmer, bør mindst to medlemmer være uafhængige. Består bestyrelsen af ni til elleve medlemmer, bør mindst tre medlemmer være uafhængige og så fremdeles.

Et bestyrelsesmedlem anses i denne sammenhæng ikke for uafhængig, hvis den pågældende:

- er, eller inden for de seneste tre år har været, medlem af direk-

tionen eller ledende medarbejder i fonden eller en væsentlig dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden,

- inden for de seneste fem år har modtaget større vederlag, herunder uddelinger eller andre ydelser, fra fonden/koncernen eller en dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden i anden egenskab end som medlem af fondens bestyrelse eller direktion,
- inden for det seneste år har haft en væsentlig forretningsrelation (f.eks. personlig eller indirekte som partner eller ansat, aktionær, kunde, leverandør eller ledelsesmedlem i selskaber med tilsvarende forbindelse) med fonden/koncernen eller en dattervirksomhed eller associeret virksomhed til fonden,
- er, eller inden for de seneste tre år har været, ansat eller partner hos ekstern revisor,
- har været medlem af fondens bestyrelse eller direktion i mere end 12 år,
- er i nær familie med eller på anden måde står personer, som ikke betragtes som uafhængige, særligt nær,
- er stifter eller væsentlig gævegiver, hvis fonden har til formål at yde støtte til disses familie eller andre, som står disse særligt nær, eller
- er ledelsesmedlem i en organisation, en anden fond eller lignende, der modtager eller gentagne gange inden for de seneste fem år har modtaget væsentlige donationer fra fonden.

Fonden følger anbefalingen.

4 ud af 5 af fondens bestyrelsesmedlemmer anses som værende uafhængige.

2.5 Udpegningsperiode

2.5.1 Det anbefales, at bestyrelsens medlemmer som minimum udpeges for en periode på to år, og maksimalt for en periode på fire år.

Fonden følger anbefalingen.

Medlemmerne sidder for en periode på fire år, men kan genudpeges to gange.

2.5.2 Det anbefales, at der for medlemmerne af bestyrelsen fastsættes en aldersgrænse, som offentliggøres i ledelsesberetningen eller på fondens hjemmeside.

Fonden følger ikke anbefalingen.

Fondens vedtægter foreskriver de skal være kompetente til at varetage hvervet som medlem, hvorfor det ikke er fundet nødvendigt med aldersgrænser.

2.6 Evaluering af arbejdet i bestyrelsen og i direktionen

2.6.1 Det anbefales, at bestyrelsen fastlægger en evalueringsprocedure, hvor bestyrelsen, formanden og de individuelle medlem-

Lovpligtig redegørelse om god fondsledelse, jf. årsregnskabslovens § 77 a

ANBEFALINGER FOR GOD FONDSLEDELSE

mers bidrag og resultater årligt evalueres, og at resultatet drøftes i bestyrelsen.

Fonden følger anbefalingen.

Der er i forretningsordenen fastlagt en evalueringsprocedure for bestyrelse og direktion til gennemgang på årsregnskabsmødet.

2.6.2 Det anbefales, at bestyrelsen én gang årligt evaluerer en eventuel direktion og/eller administrators arbejde og resultater efter forud fastsatte klare kriterier.

Fonden følger anbefalingen.

Der er i forretningsordenen fastlagt en evalueringsprocedure for bestyrelse og direktion til gennemgang på årsregnskabsmødet.

3. LEDELSENS VEDERLAG

3.1.1 Det anbefales, at medlemmer af bestyrelsen i erhvervsdrivende fonde aflønnes med et fast vederlag, samt at medlemmer af en eventuel direktion aflønnes med et fast vederlag, eventuelt kombineret med bonus, der ikke bør være afhængig af regnskabsmæssige resultater. Vederlaget bør afspejle det arbejde og ansvar, der følger af hvervet.

Fonden følger anbefalingen.

3.1.2 Det anbefales, at der i årsregnskabet gives oplysning om det samlede vederlag, hvert medlem af bestyrelsen og en eventuel direktion modtager fra den erhvervsdrivende fond og fra andre virksomheder i koncernen. Endvidere bør der oplyses om eventuelle andre vederlag som bestyrelsesmedlemmer, bortset fra medarbejderrepræsentanter i bestyrelsen, modtager for varetagelsen af opgaver for fonden, dattervirksomheder af fonden eller tilknyttede virksomheder til fonden.

Fonden følger anbefalingen.

Lovpligtig redegørelse for fondens uddelingspolitik, jf. årsregnskabslovens § 77 b

REDEGØRELSE FOR UDDELINGSPOLITIK

Ifølge vedtægterne er fondens formål:

"Fonden er en almennyttig fond, hvis formål er naturens bevarelse og udvikling, samt de vilde dyrs beskyttelse, i Danmark. Dette skal blandt andet søges opnået ved:

- at erhverve, eje og drive naturarealer.
- at foretage og støtte genopretningsprojekter såvel i relation til de af Fonden ejede naturarealer som udenfor disse arealer.
- at yde støtte til forsknings- og formidlingsprojekter med tilknytning til bevarelsen og udviklingen af natur, samt de vilde dyrs beskyttelse, i Danmark.

Støtte til de anførte formål kan ydes såvel i form af aktiviteter i Fondens eget regi som i form af kontante udlodninger, lån eller på lignende vis til modtagere udenfor Fonden."

Størrelsen af de samlede uddelinger sker under hensyntagen til fondens erhvervs-mæssige virksomhed og økonomi ved fastlæggelse af en årlig ramme inden for hvilken uddelinger foretages.

Fondsbestyrelsen foretager uddelinger 4 gange årligt.

Støtten kan ydes til såvel enkeltpersoner som organisationer og projekter, i form af såvel enkeltstående som længerevarende støtte.

Fonden udvælger projekter under hensyntagen til vores tre strategiske indsatsområder, som

- **forbedrer** - øger naturværdier i dansk natur
- **påvirker** - fremmer en naturdagsorden
- **iværksætter** - igangsætter, støtter og driver aktiviteter samt indgår i stærke partnerskaber

DER ER I REGNSKABSÅRET 2015 FORETAGET UDDELINGER
INDENFOR FONDENS FORMÅL PÅ I ALT **42.546.788 KR.**

Resultatopgørelse

1. JANUAR - 31. DECEMBER

Note	2015	2014 t.kr.
NETTOOMSÆTNING	14.228.810	15.079
Omkostninger naturejendomme:		
Drifts- og ejendomsomkostninger	-19.879.776	-35.394
Afskrivning af materielle anlægsaktiver	-4.422.525	-3.449
Nedskrivning af materielle anlægsaktiver	0	-42.711
BRUTTORESULTAT	-10.073.491	-66.475
1 Fondsmæssige administrationsomkostninger	-1.107.883	-1.381
Depot- og bankgebyrer samt porteføljemanagementhonorar til bank	-2.008.817	-953
Andre driftsindtægter:		
Gaver	119.501	204.452
Lejeindtægt investeringsejendom	4.328.128	4.231
Andre driftomkostninger:		
Omkostninger investeringsejendom	-730.916	-772
RESULTAT FØR FINANSIELLE POSTER	-9.473.478	139.102
Indtægt af interessentskabsandele	-94.199	8
Finansielle indtægter	40.042.880	49.394
Finansielle omkostninger	-1.653	-4
RESULTAT FØR SKAT	30.473.550	188.500
2 Skat af årets resultat, hensættelse til udskudt skat m.v.	-2.114.204	-27.100
ÅRETS RESULTAT	28.359.346	161.400
Resultatdisponering		
3 Uddelinger i 2015	18.233.327	8.069
Henlæggelse til uddelinger, ændringer i ramme	-50.000.000	100.000
Overføres til overført resultat	60.126.019	53.331
I ALT DISPONERET	28.359.346	161.400
INTERNE UDDELINGER	24.313.461	40.435

Balance

PR. 31. DECEMBER

Note

AKTIVER

2015

2014

t.kr.

Anlægsaktiver

Grunde og bygninger, naturejendomme	211.584.175	211.543
Grunde og bygninger, investeringsejendom	25.521.581	26.135
Produktionsanlæg og maskiner	2.296.280	2.326

MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER I ALT 239.402.036 240.004

Andele i interessentskab 52.138 179

FINANSIELLE ANLÆGSAKTIVER I ALT 52.138 179

ANLÆGSAKTIVER I ALT 239.454.174 240.183

Omsætningsaktiver

Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	406.826	359
Andre tilgodehavender	6.111.251	14.495
Periodeafgrænsningsposter	3.231	10

TILGODEHAVENDER I ALT 6.521.308 14.864

Værdipapirer 769.491.875 808.003

Likvide beholdninger 62.203.756 13.146

OMSÆTNINGSAKTIVER I ALT 838.216.939 836.013

AKTIVER I ALT 1.077.671.113 1.076.196

Balance

PR. 31. DECEMBER

Note

PASSIVER

	2015	2014 t.kr.
4 Egenkapital		
Grundkapital	425.000.000	400.000
Henlæggelse til uddelinger, ramme	50.000.000	100.000
Overført resultat	409.218.212	349.092
EGENKAPITAL I ALT	884.218.212	849.092
Hensatte forpligtelser		
2 Hensættelse til udskudt skat	45.964.427	44.498
HENSATTE FORPLIGTELSE I ALT	45.964.427	44.498
Gældsforpligtelser		
5 Anden gæld	1.898.503	1.852
Langfristede gældsforpligtelser i alt	1.898.503	1.852
5 Kortfristet del af langfristet gæld	0	202
Leverandører af varer og tjenesteydelser	802.468	1.293
Bevilgede uddelinger	142.848.722	177.339
Anden gæld	1.938.781	1.920
Kortfristede gældsforpligtelser i alt	145.589.971	180.754
GÆLDSFORPLIGTELSE I ALT	147.488.474	182.606
PASSIVER I ALT	1.077.671.113	1.076.196
6 Personaleomkostninger		
7 Eventualposter		
8 Pantsætninger og sikkerhedsstillelser		

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Årsrapporten for Aage V. Jensen Naturfond for 2015 er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse B-virksomheder.

Andvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til forrige år.

GENERELT OM INDREGNING OG MÅLING

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, herunder indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser. I resultatopgørelsen indregnes ligeledes alle omkostninger, herunder afskrivninger, nedskrivninger og hensatte forpligtelser samt tilbageførsler som følge af ændrede regnskabsmæssige skøn af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde fonden, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå fonden, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet nedenfor for hver enkelt regnskabspost.

Visse finansielle aktiver og forpligtelser måles til amortiseret kostpris, hvorved der indregnes en konstant effektiv rente over løbetiden. Amortiseret kostpris opgøres som oprindelig kostpris med fradrag af eventuelle afdrag samt tillæg/fradrag af den akkumulerede amortisering af forskellen mellem kostpris og nominelt beløb. Herved fordeles kurstab og kursgevinst over aktivets eller forpligtelsens løbetid.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer inden årsrapporten aflægges, og som vedrører forhold, der eksisterede på balancedagen.

Resultatopgørelsen

NETTOOMSÆTNING

Nettoomsætningen indregnes i resultatopgørelsen, såfremt levering og risikoovergang til køber har fundet sted inden årets udgang, og såfremt indtægten kan opgøres pålideligt og forventes modtaget.

Nettoomsætningen indregnes eksklusive moms og med fradrag af rabatter i forbindelse med salget. I nettoomsætningen indgår tilskud.

DRIFTS- OG EJENDOMSOMKOSTNINGER

Drifts- og ejendomsomkostninger omfatter omkostninger til natur- og vildtpleje, naturformidling, publikumsfaciliteter, kulturanlæg, kultur- og bevoksningspleje, ejendomsskatter, forsikringer, vedligeholdelse, projektomkostninger, lønninger og øvrige omkostninger vedrørende natur-ejendommene.

ADMINISTRATIONSOMKOSTNINGER

Administrationsomkostninger omfatter honorarer til bestyrelse og øvrige kontorholdsomkostninger.

FINANSIELLE POSTER

Finansielle indtægter og omkostninger indeholder renteindtægter og renteomkostninger, realiserede og urealiserede kursgevinster og kurstab vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, samt rentetillæg og rentegodtgørelse ved skattebetaling. Finansielle indtægter og omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

SKAT AF ÅRETS RESULTAT

Årets skat, som består af årets aktuelle skat og forskydning i udskudt skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

BEVILGEDE UDDELINGER

Bevilgede uddelinger, ført under kortfristede gældsforpligtelser, består af foretagne uddelinger, der er disponeret, både hvad angår formål/modtager som beløb og tidspunkt, men som på statustidspunktet endnu ikke er betalt.

Balancen

MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER

Grunde og bygninger, produktionsanlæg og maskiner måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger. Kostprisen reduceres med modtagne betalinger vedrørende fredning og rådighedsindskrænkning. Der afskrives ikke på naturarealer og grunde.

Afskrivningsgrundlaget er kostpris med fradrag af forventet restværdi efter afsluttet brugstid.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Der foretages lineære afskrivninger baseret på følgende vurdering af aktivernes forventede brugstider:

	Åremål	Restværdi
Bygninger, naturejendomme	15 - 20	0%
Faciliteter, naturejendomme	10	0%
Bygninger, investeringsejendom	30	0%
Produktionsanlæg og maskiner	5	0%

Fortjeneste eller tab ved afhændelse af materielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgspris med fradrag af salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Fortjeneste eller tab indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter og andre driftsomkostninger.

FINANSIELLE ANLÆGSAKTIVER

Andel i interessentskab måles til skønnet dagsværdi.

NEDSKRIVNING PÅ ANLÆGSAKTIVER

Den regnskabsmæssige værdi af materielle anlægsaktiver vurderes årligt for indikationer på værdiforringelse, ud over det som udtrykkes ved afskrivning.

Foreligger der indikationer på værdiforringelse, foretages nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis gruppe af aktiver. Der foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Som genindvindingsværdi anvendes den højeste værdi af nettosalgspris og kapitalværdi. Kapitalværdien opgøres som nutidsværdien af de forventede nettoindtægter fra anvendelsen af aktivet eller aktivgruppen.

TILGODEHAVENDER

Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser og andre tilgodehavender måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi. Der nedskrives til nettorealisationsværdien med henblik på at imødegå forventede tab.

PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER

Periodeafgrænsningsposter, som er indregnet under aktiver, omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

VÆRDIPAPIRER

Værdipapirer, der er indregnet under omsætningsaktiver, måles til dagsværdi (børskurs) på balancedagen. Unoterede værdipapirer måles til skønnet dagsværdi.

EGENKAPITAL

Grundkapitalen er fondens kapital, der er indskudt ved fondens stiftelse samt senere gaver, der er ydet til forhøjelse af grundkapitalen.

Henlæggelse til uddeling er den ramme for uddelinger bestyrelsen har besluttet til brug for beslutning om faktiske uddelinger i det kommende eller senere regnskabsår. Beløbet for rammen indgår som en bestanddel af årets resultatdisponering og som henlæggelse under egenkapitalen.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Gaver i form af kontantbeløb og værdi af naturejendomme, der er ydet umiddelbart efter fondens stiftelse, er posteret direkte på overført resultat og er reduceret med den herpå hvilende skatteforpligtelse. Øvrige senere gaver indtægtsføres i resultatopgørelsen.

Skat og gældsforpligtelser

AKTUEL SKAT OG UDSKUDT SKAT

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte acontoskatter.

UDSKUDT SKAT

Er skatten af midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser opgjort på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet henholdsvis afvikling af forpligtelsen. Der indregnes såvel udskudte skatteforpligtelser som udskudte skatteaktiver. Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

GÆLDSFORPLIGTELSE

Finansielle gældsforpligtelser indregnes ved låntagelse til det modtagne provenu med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles de finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris svarende til den kapitaliserede værdi ved anvendelse af den effektive rente, således at forskellen mellem provenuet og den nominelle værdi indregnes i resultatopgørelsen over låneperioden.

Andre gældsforpligtelser, som omfatter gæld til leverandører samt anden gæld, måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

NOTER

Note	2015	2014 t.kr.
1 Fondsmæssige administrationsomkostninger		
Bestyrelshonorarer	850.000	850
Revisionshonorar	85.000	85
Kommunikation og brochurer	-50.442	307
Konsulentydelse, revisor	49.940	23
Bestyrelsesmøder og rejseomkostninger	54.278	27
Årsafgift Erhvervsstyrelsen	42.000	26
Kontorholdsomkostninger	67.102	53
Øvrige omkostninger	10.005	10
	<u>1.107.883</u>	<u>1.381</u>
2 Skat af årets resultat		
Beregnet skat af skattepligtig indkomst	0	0
Udbytteskat, ikke refusionsberettiget	647.523	251
Årets regulering af udskudt skat	1.466.681	26.849
	<u>2.114.204</u>	<u>27.100</u>
UDGIFTSFØRT SKAT		
Hensættelse til udskudt skat		
Ved salg af ejendomme m.v.	47.256.705	47.298
Efterregulering ved manglende udbetaling af hensatte beløb til donationer og fradragsværdi	-7.308.464	-9.719
Vedrørende aktier	6.016.186	6.919
	<u>45.964.427</u>	<u>44.498</u>
HENSÆTTELSE 31. DECEMBER 2015		
3 Uddelinger		
Eksterne uddelinger	18.233.327	8.069
Interne uddelinger, omkostninger og projekter vedrørende egne naturejendomme, køb og forbedringer m.v. vedrørende egne naturejendomme	24.313.461	40.435
	<u>42.546.788</u>	<u>48.504</u>

NOTER

Note

Note	Grundkapital	Uddelings- ramme	Overført Resultat	I alt
4 Egenkapital				
1. januar 2015	400.000.000	100.000.000	349.092.193	849.092.193
Kapitalforhøjelse, gave	25.000.000			25.000.000
Uddelinger i 2015		-18.233.327		-18.233.327
Overført af årets resultat		-31.766.673	60.126.019	28.359.346
EGENKAPITAL				
31. DECEMBER 2015	425.000.000	50.000.000	409.218.212	884.218.212

Grundkapitalen er i de seneste 5 år ændret således:

Saldo 01.01.2011				250.000.000
19.09.2014, kontant forhøjelse				150.000.000
03.12.2015, kontant forhøjelse				25.000.000

Saldo 31.12.2015 **425.000.000**

Pr. 31. december 2015 omfatter egenkapitalen følgende:

	Grundkapital	Vedr. grunde og bygninger, natur- ejendomme m.v.	I øvrigt	I alt
Grundkapital	425.000.000			425.000.000
Grunde og bygninger m.v.		213.880.455	25.573.719	239.454.174
Udskudt skat, i tilfælde af eventuelt salg af grunde og bygninger m.v.			-47.256.705	-47.256.705
Omsætningsaktiver med fradrag af hensatte- og gældsforpligtelser og grundkapital			265.728.465	265.728.465
Udskudt skat, ved manglende udbetaling af hensatte beløb til donationer m.v.			1.292.278	1.292.278
	425.000.000	213.880.455	245.337.757	884.218.212

5 Anden gæld

Beløbet, der omfatter husleje-depositum, forfalder således:

0-1 år		0
1-5 år		1.898.503
Efter 5 år		0
		1.898.503

NOTER

Note	2015	2014 t.kr
6 Personaleomkostninger		
Der har i 2015 været gennemsnitlig 13 heltidsstillinger i Fonden, (2014: 14) fordelt over hele landet		
Løn og gager	7.653.959	7.941
Pensioner	596.782	621
Andre omkostninger til social sikring	70.229	75
	<u>8.320.970</u>	<u>8.637</u>
Heraf vederlag til ledelsen		
Direktionen		
Anders Skov:		
Løn	1.229.085	1.206
Pension	213.780	209
	<u>1.442.865</u>	<u>1.415</u>
Bestyrelsen		
Leif Skov, formand	200.000	200
Nils Wilhjelm, næstformand	200.000	200
Sys Rovsing	150.000	150
Katherine Richardson Christensen	150.000	150
Bent Aaby	150.000	150
	<u>850.000</u>	<u>850</u>

7 Eventualposter m.v.

Eventualaktiver

Ingen

Eventualforpligtelser

Der foreligger solidarisk hæftelse for deltagelse i interessentskab, hvis samlede gældsforpligtelser udgør 0,3 mio.kr.

8 Pantsætninger og sikkerhedsstillelser

I investeringsejendom, hvis regnskabsmæssige værdi udgør 25,5 mio.kr. er tinglyst ejerpantebreve på i alt 31,0 mio.kr. og skadesløsbrev på 5,0 mio.kr. Ejerpantebrevene og skadesløsbrevet er ikke stillet til sikkerhed. Endvidere er ejerforeningsvedtægter lyst pantstiftende for 0,5 mio.kr. til sikkerhed for forpligtelser overfor ejerforening.

I naturejendom, hvis regnskabsmæssige værdi udgør 53,7 mio.kr. er tinglyst ejerpantebrev på 110 mio.kr. Ejerpantebrevet er ikke stillet til sikkerhed.

WORLD BANK
INTERNATIONAL
FINANCIAL INSTITUTIONS

APRIL 2007
2007

AAGE V. JENSEN
NATURFOND

ÅRSRAPPORT
2015